

TEKSTY PRZYJĘTE

P9_TA(2019)0031

Zewnętrzna ingerencja w wybory i dezinformacja w procesach demokratycznych państw członkowskich i Unii Europejskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie ingerencji zewnętrznej w wybory i dezinformacji w krajowych i unijnych procesach demokratycznych (2019/2810(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 7, 8, 11, 12, 39, 40, 47 i 52, Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności jej art. 8, 9, 10, 11, 13, 16 i 17 oraz Protokół do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności jego artykuł 3,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z dnia 16 grudnia 1966 r., zwłaszcza jego art. 2, 17, 19, 20 i 25,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 kwietnia 2018 r. pt. „Zwalczanie dezinformacji w internecie: podejście europejskie” (COM(2018)0236),
- uwzględniając wspólny plan działania Komisji i wiceprzewodniczącej wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa na rzecz zwalczania dezinformacji z dnia 5 grudnia 2018 r. (JOIN(2018)0036) oraz wspólne sprawozdanie Komisji i wiceprzewodniczącej/wysokiej przedstawiciel w sprawie realizacji planu działania na rzecz zwalczania dezinformacji z dnia 14 czerwca 2019 r. (JOIN(2019)0012),
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dnia 18 października 2018 r.,
- uwzględniając badanie pt. „Automated tackling of disinformation” [Zautomatyzowane zwalczanie dezinformacji] opublikowane przez Dyрекcję Generalną ds. Analiz Parlamentarnych Parlamentu Europejskiego z 15 marca 2019 r.¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie zagrożeń dla bezpieczeństwa wynikających z rosnącej obecności technologicznej Chin w UE oraz

¹ Dyrekcja Generalna ds. Analiz Parlamentarnych, Dział Prognoz Naukowych, 15 marca 2019 r.

- możliwości podjęcia na szczeblu UE działań mających zmniejszyć te zagrożenia¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich²,
 - uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2019 r. dla Rady oraz wiceprzewodniczącej- Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, zawierające podsumowanie działań podjętych przez ESDZ dwa lata po przyjęciu przez PE sprawozdania w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich³,
 - uwzględniając dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej)⁴, w szczególności jej art. 4 ust. 5,
 - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 25 października 2018 r. w sprawie wykorzystania danych użytkowników Facebooka przez Cambridge Analytica oraz wpływu, jaki wywarło to na ochronę danych⁵,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie sprawozdania rocznego dotyczącego realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony⁶,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 lipca 2019 r. pt. „Dziewiętnaste sprawozdanie z postępu prac nad stworzeniem rzeczywistej i skutecznej unii bezpieczeństwa” (COM(2019)0353),
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)⁷,
 - uwzględniając wniosek Komisji z 6 czerwca 2018 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Cyfrowa Europa” na lata 2021–2027 (COM(2018)0434),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że próby wywierania wpływu na proces decyzyjny w UE i jej państwach członkowskich przez podmioty państwowe i niepaństwowe z krajów trzecich, a także wywieranie presji na wartości zapisane w art. 2 TUE za pomocą ingerencji w złych zamiarach stanowią część szerszej tendencji doświadczanej przez demokracje na całym świecie;

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0156.

² Dz.U. C 224 z 27.6.2018, s. 58.

³ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0187.

⁴ Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

⁵ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0433.

⁶ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0514.

⁷ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

- B. mając na uwadze, że ingerencja zewnętrzna może przybierać niezliczone formy, w tym kampanie dezinformacyjne w mediach społecznościowych w celu kształtowania opinii publicznej, cyberataki ukierunkowane na krytyczną infrastrukturę wyborczą oraz bezpośrednie i pośrednie wsparcie finansowe podmiotów politycznych;
- C. mając na uwadze, że zewnętrzne ingerencje wyborcze stanowią poważne wyzwanie, ponieważ są istotnym zagrożeniem dla europejskich społeczeństw i instytucji demokratycznych, podstawowych praw i wolności, praworządności, bezpieczeństwa, dobrobytu gospodarczego i, w ostatecznym rozrachunku, suwerenności Europy;
- D. mając na uwadze, że wzajemne globalne powiązania ludzi i gospodarek za pomocą środków cyfrowych i nowych technologii są wykorzystywane i nadużywane również przez państwa angażujące się w ingerencję zewnętrzną; mając na uwadze, że media, zwłaszcza portale społecznościowe, mogą być łatwo wykorzystywane do rozpowszechniania dezinformacji;
- E. mając na uwadze, że należy szerzyć wiedzę na temat rosyjskich kampanii dezinformacyjnych, ponieważ stanowią one główne źródło dezinformacji w Europie;
- F. mając na uwadze, że podmioty państwowe i niepaństwowe z krajów trzecich innych niż Rosja także są zaangażowane w ingerencję w złych zamiarach w europejskie debaty publiczne;
- G. mając na uwadze, że wstępna analiza przeprowadzona przez Komisję w czerwcu 2019 r. wykazała, że środki wprowadzone w celu ochrony rzetelnego przebiegu wyborów europejskich przyczyniły się do ograniczenia ingerencji państw obcych i podmiotów niepaństwowych w wybory do Parlamentu Europejskiego w maju 2019 r.;
- H. mając na uwadze, że UE z powodzeniem wdrożyła szereg środków mających na celu złagodzenie zewnętrznych wpływów na wybory do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. i zachowanie ich integralności, a spośród tych środków wymienić należy kodeks postępowania przeciwko dezinformacji, system wczesnego ostrzegania i europejską sieć współpracy w zakresie wyborów; mając na uwadze, że Komisja ogłosiła zamiar podjęcia dalszych działań w celu rozwiązania tych kwestii;
- I. mając na uwadze, że UE jest w dużym stopniu uzależniona od zagranicznych technologii, oprogramowania i infrastruktury, co może uczynić ją bardziej podatną na zewnętrzne ingerencje wyborcze;
- J. mając na uwadze, że skala aktów ingerencji w złych zamiarach wymaga skoordynowanej reakcji europejskiej obejmującej kilka uzupełniających się aspektów;
- K. mając na uwadze, że odpowiedzialność za przeciwdziałanie dezinformacji i zewnętrznej ingerencji wyborczej spoczywa nie tylko na władzach publicznych, ale również na przedsiębiorstwach internetowych i przedsiębiorstwach z dziedziny mediów społecznościowych, które powinny zatem współpracować przy realizacji tego celu, co nie powinno jednak naruszać wolności słowa ani czynić z tych przedsiębiorstw prywatnych organów cenzury;
- L. mając na uwadze, że kilka dochodzeń wykazało naruszenie lub obejście kluczowych przepisów wyborczych, w szczególności przepisów dotyczących przejrzystości finansowania kampanii wyborczych, i pojawiły się zarzuty dotyczące wydatków

politycznych organizacji nienastawionych na zysk pochodzących ze źródeł w krajach trzecich, zwłaszcza w Rosji;

- M. mając na uwadze, że wszystkie zgłoszone przypadki zewnętrznej ingerencji wyborczej stanowią wzorzec systematycznie powtarzający się w ostatnich latach;
- N. mając na uwadze, że przed końcem 2020 r. w państwach członkowskich ma się odbyć ponad 50 wyborów prezydenckich, krajowych, lokalnych lub regionalnych;
 - 1. podkreśla, że wolność słowa i wypowiedzi, ochrona prywatności i danych osobowych oraz pluralizm mediów stanowią podstawę odpornych społeczeństw demokratycznych i najlepszą ochronę przed kampaniami dezinformacyjnymi i wrogą propagandą;
 - 2. podkreśla, że mimo wieloaspektowego charakteru wrogiej ingerencji i dezinformacji z zagranicy ingerencja w wybory jest częścią szerszej strategii wojny hybrydowej i że w związku z tym reagowanie na nią pozostaje głównym zagrożeniem bezpieczeństwa i polityki zagranicznej;
 - 3. powtarza, że zewnętrzna ingerencja w wybory podważa prawo ludzi do decydowania o tym, kto i jak sprawuje władzę w ich kraju, bezpośrednio lub przez wybranych w wolnych wyborach przedstawicieli, które to prawo zostało zapisane w Powszechnej deklaracji praw człowieka, oraz że tego typu ingerencja ze strony innych państw stanowi naruszenie prawa międzynarodowego, nawet jeśli nie zostaną użyte siły wojskowe oraz nie stwarza to zagrożenia dla integralności terytorialnej ani niepodległości politycznej;
 - 4. uważa, że wolne i uczciwe wybory są centralnym elementem procesu demokratycznego i w związku z tym wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do podjęcia zdecydowanych działań w tej kwestii, również w zbliżającym się procesie refleksji nad przyszłością UE;
 - 5. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że stale pojawiają się dowody ingerencji, często z oznakami wpływów zewnętrznych, w okresie poprzedzającym wszystkie najważniejsze wybory krajowe i europejskie, przy czym duża część tej ingerencji przynosi korzyści kandydatom antyunijnym, skrajnie prawicowym i populistycznym oraz jest skierowana do konkretnych mniejszości i grup szczególnie narażonych, w tym migrantów, osób LGBTI i wspólnot religijnych, takich jak osoby pochodzenia romskiego, muzułmanie lub osoby uważane za muzułmanco ma służyć ogólnemu celowi zniechęcania do demokratycznych i równych społeczeństw;
 - 6. zdaje sobie sprawę z niepokojącej tendencji polegającej na wykorzystywaniu przez globalne grupy skrajnie prawicowe dezinformacji w mediach społecznościowych na dużą skalę; jest zaniepokojony tym, że dezinformacje te wywarły wpływ na pogorszenie się sytuacji w zakresie równości płci i praw osób LGBTI;
 - 7. uznaje, że przytłaczająca większość państw członkowskich wprowadziła całkowity lub częściowy zakaz przekazywania darowizn zagranicznych partiom politycznym i kandydatom; przypomina z niepokojem, że nawet tam, gdzie przepisy ograniczają źródła finansowania politycznego, podmioty zagraniczne znalazły sposoby na ich ominięcie i zaoferowały wsparcie swoim sojusznikom przez zaciąganie pożyczek w bankach zagranicznych, jak w przypadku Frontu Narodowego w 2016 r., poprzez

umowy kupna i umowy handlowe, jak w przypadku zarzutów zgłoszonych przez Der Spiegel i Süddeutsche Zeitung w dniu 17 maja 2019 r. przeciwko austriackiej Partii Wolności oraz przez Buzzfeed i L'Espresso w dniu 10 lipca 2019 r. przeciwko Lega per Salvini Premier, oraz ułatwianie operacji finansowych, o czym doniosła prasa brytyjska w związku z kampanią Leave.eu;

8. wyraża głębokie zaniepokojenie wysoce niebezpiecznym charakterem rosyjskiej propagandy i wzywa Komisję i Radę do wprowadzenia skutecznej i szczegółowej strategii szybkiego i zdecydowanego przeciwdziałania rosyjskim strategiom dezinformacyjnym;
9. z zaniepokojeniem zauważa, że liczba przypadków dezinformacji przypisanych rosyjskim źródłom i udokumentowanych przez grupę zadaniową ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu od stycznia 2019 r. (998 przypadków) jest ponad dwukrotnie wyższa niż w tym samym okresie w 2018 r. (434 przypadki);
10. ponadto zdecydowanie potępia coraz bardziej agresywne działania podmiotów państwowych i niepaństwowych z krajów trzecich, które dążą do podważenia lub zawieszenia normatywnych podstaw i zasad demokracji europejskich oraz suwerenności wszystkich krajów przystępujących do UE na Bałkanach Zachodnich i w krajach Partnerstwa Wschodniego, a także do wywierania wpływu na wybory i wspierania ruchów ekstremistycznych, biorąc pod uwagę fakt, że skala cyberataków stale rośnie;
11. uznaje pozytywny wpływ dobrowolnych działań podejmowanych przez usługodawców i platformy w celu przeciwdziałania dezinformacji, w tym nowe przepisy mające na celu zwiększenie zapewnionej w kodeksie postępowania przejrzystości reklamy wyborczej w mediach społecznościowych, a także środki wdrożone przez Komisję i państwa członkowskie w ubiegłym roku, oraz przypomina im o wspólnej odpowiedzialności za walkę z dezinformacją;
12. przypomina swoją rezolucję z dnia 25 października 2018 r., w której wezwał firmę Facebook, w następstwie skandalu Cambridge Analytica, do wdrożenia różnych środków zapobiegających wykorzystywaniu tej platformy społecznościowej do ingerowania w wybory; zauważa, że Facebook nie zastosował się do większości z tych postulatów;
13. uważa, że ingerencja wyborcza w jednym państwie członkowskim ma wpływ na całą UE, ponieważ może mieć wpływ na skład instytucji UE; uważa, że zagrożeniom tym nie mogą przeciwdziałać wyłącznie władze krajowe działające w odosobnieniu ani nie może się to dokonać w drodze czystej samoregulacji sektora prywatnego, lecz że wymaga to skoordynowanego podejścia wielopoziomowego i wielostronnego; uważa, że należy opracować ramy prawne dla zwalczania zagrożeń hybrydowych, w tym cyberataków i dezinformacji, zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu międzynarodowym, aby umożliwić UE zdecydowaną reakcję;
14. powtarza jednak, że należy opracować silną wspólną politykę europejską, aby skutecznie przeciwdziałać zarówno zewnętrznym wpływom, jak i kampaniom dezinformacyjnym, poprzez solidną komunikację UE z platformami internetowymi i dostawcami usług;

15. wzywa wszystkie zaangażowane podmioty do dalszych wysiłków na rzecz zapewnienia ochrony nie tylko wyborów, lecz także całego procesu demokratycznego przed zewnętrzną ingerencją i manipulacjami ze strony obcych państw i podmiotów niepaństwowych; wskazuje w szczególności na potrzebę poprawy umiejętności korzystania z mediów i edukacji obywatelskiej – kulturalnej i szkolnej – od najmłodszych lat, aby umożliwić osobom, do których skierowane są kampanie dezinformacyjne, rozpoznawanie tendencyjnych informacji; w związku z tym zachęca państwa członkowskie do uwzględnienia w swoich programach szkolnych specjalnych kursów umiejętności korzystania z mediów oraz do opracowania kampanii informacyjnych skierowanych do grup szczególnie narażonych na dezinformację;
16. wyraża zaniepokojenie uzależnieniem UE od zagranicznych technologii i sprzętu; podkreśla, że UE musi dążyć do zwiększenia własnych zdolności, ponieważ zmniejszy to ryzyko ingerencji w wybory w złych zamiarach ze strony podmiotów zagranicznych;
17. ponawia apel do Komisji i państw członkowskich o stworzenie warunków sprzyjających innowacjom, w oparciu o zasady gospodarki rynkowej i ochronę praw podstawowych, tak aby umożliwić europejskim przedsiębiorstwom pełną realizację ich potencjału oraz wykorzystanie ochrony, jaką dają te prawa, do uzyskania przewagi konkurencyjnej;
18. apeluje o finansowanie krajowe i europejskie na wzmocnienie zdolności blokowania strategicznej komunikacji wrogich stron trzecich oraz wymianę informacji i najlepszych praktyk w tej dziedzinie, w tym w finansowanie przewidziane w wieloletnich ramach finansowych na okres po 2020 r., między innymi za pośrednictwem programów „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”; podkreśla, że w tego typu programach powinno się uwzględniać odpowiednie gwarancje zapewnienia ścisłego przestrzegania prawa międzynarodowego i praw człowieka, zwłaszcza w przypadku finansowania państw trzecich;
19. kładzie nacisk na potrzebę dalszego wspierania i promowania odpowiedzialnego dziennikarstwa i odpowiedzialności redakcyjnej zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych mediach w obliczu wyzwania, jakim są niesprawdzone lub jednostronne, tendencyjne informacje podważające zaufanie obywateli do niezależnych mediów;
20. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma wspieranie mediów publicznych, które nie są uzależnione finansowo od prywatnych źródeł finansowania i w związku z tym mogą dostarczać ogółowi społeczeństwa wartościowych i bezstronnych informacji, przy jednoczesnym zapewnieniu i zachowaniu niezależności od ingerencji politycznej;
21. ponownie wyraża poparcie dla cennej działalności Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji we wspieraniu organizacji walczących z fałszywymi informacjami i dezinformacją;
22. uważa, że UE powinna dążyć do wypracowania praktycznych rozwiązań wspierających i wzmacniających demokratyczne, niezależne i różnorodne media w krajach sąsiadujących z UE oraz w krajach Bałkanów Zachodnich, które kandydują do przystąpienia do UE;
23. wzywa do podniesienia statusu grupy zadaniowej East StratCom do stałej struktury w ramach Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych ze znacznie większym niż

dotychczas budżetem i personelem;

24. zwraca uwagę, że ze względu na złożoność ryzyka, jakie stwarza internetowy mechanizm ingerencji w wybory i kampanii dezinformacyjnych, wykrywanie ryzyka tego typu i zarządzanie nim wymaga międzysektorowej współpracy właściwych organów i zainteresowanych stron;
25. wzywa Komisję do uznania sprzętu wyborczego za infrastrukturę krytyczną, tak aby w przypadku naruszenia dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji¹ można było adekwatnie zareagować;
26. przypomina, że znaczna część ingerencji w złych zamiarach stanowi naruszenie europejskich zasad ochrony danych i prywatności; wzywa krajowe organy ochrony danych do pełnego wykorzystania przysługujących im uprawnień do badania naruszeń ochrony danych oraz do nakładania odstrasżających sankcji i kar;
27. ponawia apel o to, by państwa członkowskie przy wsparciu Eurojustu wszczywały dochodzenia w sprawie domniemanego bezprawnego korzystania przez siły zewnętrzne z internetowej przestrzeni politycznej;
28. wzywa Komisję do dalszego monitorowania wpływu zewnętrznych ingerencji w całej Europie oraz do wypełnienia zobowiązania uroczyście podjętego przez nowo wybraną przewodniczącą Ursulę von Leyen, która obiecała zająć się kwestią „zapobiegania zagrożeniom związanym z ingerencją zewnętrzną w eurowyborach”²;
29. wzywa kolejnego Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa do uczynienia z walki z dezinformacją kluczowego celu polityki zagranicznej;
30. wzywa Komisję do dokonania oceny ewentualnych działań ustawodawczych i nieustawodawczych, które mogą doprowadzić do interwencji w platformy mediów społecznościowych, tak aby skłonić je do systematycznego etykietowania treści rozprzestrzenianych przez boty, dokonania przeglądu algorytmów w celu zapewnienia ich maksymalnej bezstronności, a także zlikwidowania kont osób zaangażowanych w nielegalne działania, których celem jest zakłócanie procesów demokratycznych lub nawoływanie do nienawiści, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wolności wypowiedzi;
31. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania instytucji publicznych, ośrodków analitycznych, organizacji pozarządowych oraz oddolnych cyberaktywistów zajmujących się kwestiami propagandy i dezinformacji, oraz do udostępniania środków finansowych i wsparcia na publiczne kampanie uświadamiające, których celem jest zwiększenie odporności obywateli UE na dezinformację;

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii, Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1.

² „Unia, która mierzy wyżej. Mój program dla Europy”, Ursula von Leyen – Wytoczne polityczne dla następnej Komisji Europejskiej 2019-2024 (2019), https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_pl.pdf, s. 25

32. przypomina o ważnej roli sygnalistów, którzy – jeżeli ujawniają informacje w interesie publicznym – są gwarantami demokracji i ładu administracyjno-regulacyjnego; wzywa władze państw członkowskich Rady Europy do opracowania i rozpowszechnienia polityki sygnalizowania nieprawidłowości opartej na poszanowaniu 20 zasad określonych w zaleceniu CM/Rec (2014) 6; przywołuje przyjętą niedawno dyrektywę dotyczącą ochrony sygnalistów;
33. przypomina, że UE udostępnia 4 175 mln EUR na działania, których celem jest wspieranie wolności mediów i dziennikarstwa śledczego, a wśród nich na mechanizm reagowania na naruszenia wolności prasy i mediów oraz wymierną ochronę dziennikarzy;
34. uważa, że UE jest w stanie chronić swoje procesy demokratyczne tylko dzięki całościowej refleksji nad zewnętrznymi i autorytarnymi ingerencjami oraz radzeniu sobie ze słabościami we wszystkich aspektach demokratycznych rządów i instytucji, również tych dotyczących europejskich partii politycznych;
35. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaangażowania się w rozmowy z zainteresowanymi stronami, jak również z partnerami międzynarodowymi, także na forach międzynarodowych, tak aby zintensyfikować działania na rzecz zapobiegania zagrożeniom hybrydowym;
36. podkreśla, że NATO i jego centra doskonałości stanowią kluczowe narzędzie umożliwiające Europie wzmocnienie więzi transatlantyckich oraz zwiększenie odporności zarówno Europy, jak i Ameryki Północnej na dezinformację;
37. apeluje do Komisji o zajęcie się kwestią zagranicznego finansowania europejskich partii i fundacji politycznych w sposób, który nie hamowałby tworzenia europejskiej przestrzeni publicznej wychodzącej poza Unię Europejską, oraz do rozpoczęcia dyskusji z państwami członkowskimi, które muszą rozwiązać ten problem w odniesieniu do swoich krajowych partii politycznych i fundacji;
38. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji i Radzie oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.